

NVE saksnummer 202119681 og 202310770

Tilsvar høringsuttalelser til endringssøknad om konsesjon

- Nye 132 kV-ledninger Bøylestad - Eyde (202119681)
- Ny transformatorstasjon Longum Nord (202310770)



Fotovisualisering av løsning 2 ved Dalen. Foto: Norconsult

September 2023

1. FORORD

Glitre Nett As (tidligere Agder Energi Nett AS) søkte 06.12.2021 om konsesjon for å bygge nye 132 kV-ledninger mellom Bøylestad og Eyde koblingsstasjoner med tilhørende ombygging/nybygging av 132/66 kV ledninger. Samtidig ble det også søkt om å bygge nytt Eyde og Bøylestad koblingsstasjoner.

I forbindelse med høringen av søknaden nevnt over kom det flere kommentarer på om overføringskapasiteten på de omsøkte ledningene var tilstrekkelig. Med bakgrunn i dette og krav fra NVE har Glitre Nett utarbeidet en tilleggsutredningen hvor fremtidig effektbehov i området og alternative løsninger med større kapasitet er utredet.

Tilleggsutredningen viser at fremtidig effektbehov kan bli betydelig og i størrelsesorden tilsvare eksisterende effektforbruk i hele Agder fylke(!), men det er stor usikkerhet i hvor stort effektbehovet faktisk vil bli. Dette avhenger i stor grad av hvilke og hvor store nye næringsområder som blir realisert, samt hvilken type næringsvirksomhet som i fremtiden vil etablere seg i disse områdene.

Basert på funnene i tilleggsutredningen anser Glitre Nett det som rasjonelt å endre konsesjonssøkt løsning og søke om en løsning med større kapasitet for å tilrettelegge for mulig fremtidig forbruksutvikling i Arendalsområdet.

De nye ledningene og transformatorstasjonen Longum Nord planlegges bygd for å kunne forsyne både batterifabrikken til Morrow Batteries samt annen kraftintensive næring som ønsker å etablere seg i Arendals området.

2. INNHOLDSFORTEGNELSE:

1.	FORORD	2
2.	INNHOLDSFORTEGNELSE:	3
3.	SAMMENDRAG	4
4.	OVERSIKT OVER HØRINGSUTTALELSER	5
5.	NASJONALE MYNDIGHETER OG STATLIGE FORETAK	6
5.1	Avinor (NVE ref. 2021195681-70 og 202310770)	6
5.2	Statnett (NVE ref. 2021195681-76 og 202310770)	6
6.	REGIONAL/LOKALE MYNDIGHETER	7
6.1	Statsforvalteren i Agder (NVE ref. 2021195681-71 og 2032310770-7)	7
6.2	Agder fylkeskommune (NVE ref. 2021195681-73 og 202310770)	9
7.	INTERESSEORGANISASJONER/LAG	10
8.	PRIVATE UTTALELSERS	11
8.1	Ole Larsen Skjulestad (NVE ref. 2021195681-60)	11
8.2	Geir Ove Skogø (NVE ref. 2021195681-61)	11
8.3	Otra Holding AS (NVE ref. 2021195681-62)	11
8.4	Reidar Grøsle (NVE ref. 2021195681-63)	12
8.5	Olav Austenå (NVE ref. 2021195681-64)	14
8.6	Olav Vangsnes (NVE ref. 2021195681-65)	15
8.7	Svein Rangvald Bøylestad (NVE ref. 2021195681-66)	16
8.8	Jon Anders Engelskjønn (NVE ref. 2021195681-67)	17
8.9	Nils Lyngroth (NVE ref. 2021195681-68)	18
8.10	Jan Ole Skjulestad (NVE ref. 2021195681-69)	19
8.11	MORROW (NVE ref. 2021195681-72)	20
8.12	Arne Inge Vålandsmyr (NVE ref. 2021195681-74)	20
8.13	Stian Dalen (NVE ref. 2021195681-75)	21

3. SAMMENDRAG

Det har kommet inn 17 høringsuttalelser (NVE ref. 20219681) som er direkte stilet til søknad om ny nye 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde. Tre av disse inneholder også kommentarer til søknaden om transformatorstasjonen Longum Nord. I tillegg har det kommet inn 1 uttalelser til søknaden om transformatorstasjonen Longum Nord (NVE ref. 202310770-7)

For å se sammenhengen mellom innkomne høringsuttalelser til endringssøknaden og Glitre Nett AS sine kommentarer til disse er det valgt å kopiere inn aktuelle deler av tekstene fra høringsuttalelsene i dette notatet. For å redusere lengden på notatet er tekster som er av mer generell karakter ikke kopiert inn.

Flere av innsenderne har kommentert konsesjonssøknad tidligere. For å gjøre det lettere å få sammenhengen mellom tidligere kommentarer og kommentarer til endringssøknaden er tidligere kommentarer og svar fra AEN kopiert inn i dette dokumentet.

Uttalelsene er samlet i fire ulike grupper:

5. Nasjonale myndigheter og statlige foretak
6. Regional/lokale myndigheter.
7. Interesseorganisasjoner
8. Private uttalelsers

I noen av kommentarene stilles det spørsmål til om overføringskapasiteten med to 132 kV duplex-ledninger er tilstrekkelig. Dette er grundig belyst i «*Tilleggsutredning Bøylestad – Eyde*». Alternativet med å bygge 420 kV forbindelser til Eyde er grundig diskutert med Statnett og det er enighet om at den beste løsningen vil være å forsyne området med to nye 132 kV duplex-ledninger slik som omsøkt.

Når det gjelder prioritering av løsninger er det flere som kommenterer at de foretrekker løsningen øst for Eikelandsknatten. Det er ingen som skriver at de foretrekker den vestlige traseen.

Det råder noe skepsis til om 66 kV ledningen vil bli revet og om denne i framtiden kan bli erstattet av en ny større ledning. Glitre Nett AS har ingen planer om andre nye ledninger i området mellom Bøylefoss og Bjorendal, men er i gang med å utrede en oppgradering av forbindelsen fra Longum Nord til Eydehavn fra 66 kV til 132 kV. Planen er å søke konsesjon for denne oppgraderingen i løpet av 2024. Når denne forbindelsen er oppgradert til 132 kV vil det ikke lenger være behov for 66 kV ledningen fra Bøylefoss og denne vil da bli revet.

Når det gjelder kommentarer på miljø og arealbruk vil disse kommentarene bli innarbeidet i detaljplanen som vil danne grunnlaget for gjennomføringen av anleggsarbeidene. Planen skal utarbeides i samarbeid med grunneierne og skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene kan starter opp.

AEN legger opp til å fortsette den gode dialogen med berørte grunneiere og interessenter i utbyggingsfasen. Hensiktsmessige tiltak for å sikre friluftslivet i planområdet vil bli drøftet med berørte interessenter.

4. OVERSIKT OVER HØRINGSUTTALELSER

Høringsinstans	NVE referanse
6) Nasjonale myndigheter og statlige foretak	
AVINOR	2021195681-70 202310770 Longum nord
Statnett SF	2021195681-76 202310770 Longum nord
7) Regionale myndigheter	
<i>Statsforvalteren i Agder</i>	2021195681-71 og 202310770-7 (Longum nord)
<i>Agder Fylkeskommune</i>	2021195681-73
8) Interesseorganisasjoner/lag	
9) Private uttalelser	
Ole Larsen Skjulestad	2021195681-60
Geir Ove Skogø	2021195681-61
Otra Holding AS	2021195681-62
Reidar Grøsle	2021195681-63
Olav Austenå	2021195681-64
Olav Vangsnes	2021195681-65
Svein Ragnvald Bøylestad	2021195681-66
Jon Anders Engelskjønn	2021195681-67
Nils Lyngroth	2021195681-68
Jan Ole Skjulestad	2021195681-69
Morrow	2021195681-72 202310770 Longum nord
Arne Inge Vålandsmyr	2021195681-74
Stian Dalen	2021195681-75

5. NASJONALE MYNDIGHETER OG STATLIGE FORETAK

5.1 Avinor (NVE ref. 2021195681-70 og 202310770)

AVINOR sin uttalelse til endringssøknad

Vi viser til Deres brev av 10.07.2023 vedrørende høring av endringssøknad til 132 kV Bøylestad- Eyde, søknad om ny Longum Nord transformatorstasjon og nettanlegg til Morrow gigafabrikk trinn 1. Ansvarlig søker for prosjektet er Agder Energi Nett.

I Avinors innsendt uttalelse til tidligere høring, datert 28.11.2022, ble tiltaket vurdert til å ikke ville ha noen negative påvirkninger på Avinor sine tekniske systemer i området, hverken på radionavigasjons-, kommunikasjons- eller overvåkningsanlegg. Vurderingene ble gjort med referanse til ICAO EUR DOK 015. Samme vurdering gjelder for endringssøknaden.

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Se tidligere kommentarer nedenfor.

Oppsummering av tidligere høringssvar er kopiert inn nedenfor

Kraftledningen vil gå ca. 4 – 5 km øst for Arendal lufthavn. Når det gjelder forhold knyttet til restriksjonsplanen rundt rullebanen (hinderflater) og andre operative hensyn, må tiltakshaver henvende seg til Arendal lufthavn, Gullknapp AS.

Avinor viser til gjeldende regler og forskrifter knyttet til rapportering, registrering og merking av luftfartsindre.

Det er foretatt en vurdering av konsekvensene for kommunikasjons-, navigasjons- og overvåkningsanlegg i forhold til oppgitt informasjon om tiltaket. Det vurderes at tiltaket ikke vil ha noen negative påvirkninger på Avinor sine tekniske systemer, hverken på radionavigasjons-, kommunikasjons- eller overvåkningsanlegg

***Kommentar AEN:** Tiltakshaver sendte en forespørsel til Arendal lufthavn den 30. november for å få verifisert at omsøkt tiltak ikke har innvirkning på flyplassen. AEN har ikke mottatt svar på denne henvendelsen.*

AEN er kjent med regler og forskrifter knyttet til rapportering, registrering og merking av luftfartsindre. Omsøkt løsning vil ikke utløse krav til merking av luftfartshindre.

5.2 Statnett (NVE ref. 2021195681-76 og 202310770)

Statnett har hatt tett dialog med Glitre Nett gjennom tilleggsutredningene som ligger til grunn for endringene og de nye konsesjonssøknadene. Vi støtter denne utviklingen og jobber med justering av våre tiltak i Arendal som samsvarer med søknadene. Ut over dette har vi ingen spesifikke kommentarer til søknadene.

Vi ønsker å bemerke at anleggenes funksjonsegenskaper er gjenstand for offentlig rettslig vedtak av systemansvarlig iht. forskrift om systemansvaret §14. Anleggene tillates ikke idriftsatt uten slikt vedtak, ref. veiledning gitt på våre nettsider <https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/systemansvaret/praktisering-av-systemansvaret/soknad-om-idriftsettelse-av-anlegg-fos-14/>

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

Konsesjonær har ansvaret for å avklare anleggenes funksjonalitetsegenskaper før anleggene settes i bestilling, det vil si i god tid før planlagt idriftssettelse.

Vi gjør også oppmerksom på at søknad om funksjonalitet iht. fos § 14, skjer uavhengig av prosessen for å søke om nettkapasitet til ny produksjon og forbruk (nettilknytning). Vi oppfordrer til å starte denne prosessen tidlig. Les mer om nettilknytning på våre nettsider <https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/nettkapasitet-til-produksjon-og-forbruk/>

Er det spørsmål knyttet til Statnetts høringsuttalelse eller andre forhold det ønskes informasjon om kan saksbehandler Matias Ebbe Theisen kontaktes på tlf.: 48889118 eller epost: matias.theisen@statnett.no

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Glitre Nett tar kommentaren til etterretning. Tidligere kommentarer er ikke lenger aktuelle og derfor ikke tatt med i dette dokumentet.

6. REGIONAL/LOKALE MYNDIGHETER

6.1 Statsforvalteren i Agder (NVE ref. 2021195681-71 og 2032310770-7)

Stasforvalteren har følgende kommentar til endringssøknaden

Statsforvalteren i Agder vurderer endringene som marginale i forhold til naturinngrepene i opprinnelig søknad. Kommentarer gitt til forrige søknad ansees derfor som tilstrekkelig dekkende.

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Glitre Nett tar kommentaren til etterretning og vil ta med tidligere kommentarer i det videre arbeidet.

Oppsummering av tidligere hørings svar er kopiert inn nedenfor

Selve høringsdokumentene opplyser saken tilfredsstillende for tema som berører land, men er mer mangelfull for tema vann. Stasforvalteren savner en mer tydelige vurderinger knyttet til vannforskriften §12 og tydeligere beskrivelser av avbøtende tiltak slik at økologisk kvalitet i nedenforliggende vassdrag ikke forringes.

(<https://www.vannportalen.no/aktuelt/2021/nyepresiseringer-om-bruk-av-vannforskriftens--12/>). Vannforskriften skal inngå i alle planfaser. Denne mangelen kan rettes opp før anleggsstart.

Økologisk kvalitet kan forringes ved at det etableres barrierer i bekkene (krysningspunkter), ved at hogstfasen medfører avrenning av salter fra jord eller ved at sulfid i berggrunnen ikke er håndtert på en miljøforsvarlig måte. Fremtidig hogst under linjer kan forårsake at det oppstår barrierer hvis kvist mm som blir leggende igjen i terrenget havner i bekken. Manglende kantvegetasjon kan resultere i økt begroing i bekkene. Statsforvalteren forventer at det gjøres vurderinger i henhold til vannforskriften. Dette kan løses ved at det lages en vannhåndteringsplan som gjøres gjeldende både for anleggsfasen, men også driftsfasen.

Statsforvalteren vil påpeke at all bekkekryssing er tiltak som krever tillatelse etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Det er ål i hele området. Det er anadrom fisk nedstrøms koplingsstasjonene. Søknaden skal derfor både behandles av fylkeskommunen og av

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

Statsforvalteren. Ettersom miljønotatet ikke inkluderer fisk vil vi på dette planstadiet påpeke at samtlige kryssinger skal omsøkes og at kryssingsmetodene som velges ikke skal forringe bekken som oppvekstområde eller skape varige barrierer. Dette gjelder også der bekker krysses med klopper.

All massetransport inn og ut av anleggsområdene skal sjekkes for fremmede arter.

Det antas at noe kantvegetasjon må fjernes. Fjerninga av kantvegetasjon er søknadspliktig etter vannressurslovens § 11. Statsforvalteren skal behandle disse søknadene. Når Mossevatnet og tilstøtende våtmarksområder krysses, må det tas særlig hensyn til vegetasjonen. Midlertidig fjerning av kantvegetasjon er også søknadspliktig etter samme paragraf. Krav om reetablering av kantvegetasjon kan bli krevd flere steder.

Det legges opp til så høye master at kraftlinjene vil ligge høyere enn naturlige skog i området. Statsforvalteren kjenner ikke til om en slik plassering av kraftlinjer er bedre eller verre i forhold til fugletrekk. Trolig vil fugl som trekker langt fly høyere enn i det sjiktet som kraftlinjene trekkes. Hvis NVE har kunnskap / erfaringer knyttet til kraftlinjer og fugl som tilsier at den foreslåtte plasseringen er uheldig forutsetter vi at den mest miljøvennlige løsningen velges.

Det vil være behov for skogrydding, både i anleggsfasen og i videre drift. Dette skal utføres i vinterhalvåret. Dette betyr at det kan være vanskelig å samle kvist fra terrenget. Å fjerne dette fra bekker må være en prioritert oppgave når snøen forsvinner.

Kommentar AEN: AEN vil før anleggsstart utarbeide en vannhåndteringsplan. Planen vil vurdere tiltak i drifts- og anleggsfasen opp mot vannforskriftens § 12. Basert på vannhåndteringsplanen vil det bli utarbeidet nødvendige søknader etter vannressurslovens § 2 og eventuelt lov om laksefisk og innlandsfisk. Arbeidet vil starte opp parallelt med MTA planarbeidet. AEN er innforstått med at nødvendige tillatelser etter disse lovverkene må være på plass før anleggsarbeidene kan starte.

AEN vil sørge for å fotografere alle bekkekryssinger før og etter anleggsfasen.

Dersom det blir aktuelt å fjerne kantvegetasjon vil AEN søke Statsforvalteren om fjerning av aktuell kantvegetasjon. AEN vil etter endt arbeid sørge for eventuell rehabilitering av kantvegetasjon dersom det blir aktuelt.

Ifølge NOF rapport 2-2004 Fugler og kraftledninger henvises det til Bevinger (1994). Der trekkes det frem at; «I skog vil trolig kollisjonsrisikoen være mindre der faselederne henger under trehøyde, siden de fleste fuglene da flyr over dem». Bortsett fra dette er ikke AEN kjent med at denne problemstillingen har vært særlig undersøkt. Trolig vil høyde ha størst effekt på hvilke arter som blir utsatt, i forhold til hvilke arter som har leveområde i skog og hvilke som bruker luftrommet over.

MTA-planen vil stille krav til opprydding av hogstavfall. Normalt stilles det krav om at det ikke skal legges hogstavfall nærmere enn en angitt avstand fra turstier, vann og vassdrag. MTA kart brukes normalt aktivt ute i terreng i byggefasen. Selv om det er snødekke, vil man ut ifra georefererte kart alltid kunne ha oversikt over mo man jobber nær vann og vassdrag.

6.2 Agder fylkeskommune (NVE ref. 2021195681-73 og 202310770)

Bøylestad - Eyde ledning

Agder fylkeskommune har følgende merknader:

Planfaglig merknad

I kommuneplanen til Arendal er det avsatt store arealer til næringsvirksomhet ved Eyde/Longum. I forhold til samordnet areal- og transportplanlegging vurderes det som positivt at det tilrettelegges for videreutvikling av den planlagte næringsutviklingen knyttet til kraftforedlende industri. Dette kan innebære redusert arealpress i regionen ved at inngrep samles og det kan bidra til lokalisering av virksomheter etter ABC-prinsippet om rett virksomhet på rett plass.

Friluftsliv

Viser til uttalelse til opprinnelig søknad. Ingen ytterligere merknader.

Fisk og vilt

Endringsforslaget ser ikke ut til å berøre fisk eller vilt i ulik grad enn i opprinnelig forslag. viser til fylkeskommunens høringsuttalelse i tidligere høringsrunde.

Arkeologi

Endringssøknad gjennomgått, endringene er ikke i konflikt med fredete kulturminner, ingen merknad på arkeologi. Både Bøylestad-Eyde og Longum nord er blitt arkeologisk registrert. Viser til rapporter og uttalelser i sakene.

Nyere tids kulturminner

Ingen merknad

Vei

Endringene berører ikke fylkeskommunens interesser. Ingen merknad.

Longum transformatorstasjon

Agder fylkeskommune har følgende merknader:

Planfaglig merknad

Området er avsatt til næringsvirksomhet i kommuneplanens arealdel og er under planlegging. Det ligger føringer for videre planlegging i kommuneplanen og i oppstart/planprogram for detaljregulering Eyde Material Park – Longum Nord som vi forventer følges opp og redegjøres for konsesjonssøknaden.

Friluftsliv

Ingen merknad. Viser til planfaglig innspill.

Arkeologi

Fylkeskommunen har ingen merknad på arkeologi. Tiltaket med transformator stasjon er ikke i konflikt med fredete kulturminner. Viser til registreringsrapport og uttalelse til konsesjonssøknad Longum nord.

Nyere tids kulturminner

Ingen merknad.

Svar på kommentar til endringssøknad Glitre Nett AS: Glitre Nett tar kommentarene til etterretning. Stasjonstomta vil bli opparbeidet i tråd med bestemmelser i kommuneplan/reguleringsplan. Tidligere kommentarer er limt inn nedenfor og gjelder både for ledningene og Longum Nord transformatorstasjon..

Oppsummering av tidligere hørings svar er kopiert inn nedenfor

Med bakgrunn i prinsipp om å minimere arealinngrep og samle naturbelastningen, bør nærhet til dagens trasé prioriteres.

Viser til delvis utført arkeologisk registrering (fase 1), på strekket mellom Bøylestad og Eyde (vår referanse 21/23075). I epost av 07.07.22 bekreftes det at fase 2 av den arkeologiske registreringen utsettes til våren 2023, når eventuell MTA-plan foreligger. Dette for å unngå en unødvendig stor og kostbar registrering av flere alternative traséer. Vi har sendt ut budsjett for fase 2 registrering, på bakgrunn av alle de mulige steder med fysiske terrenginngrep som tilkomstveier, riggplasser, mastepunkt mm. på det gitte tidspunkt (juli 2022). Akseptskjema for registreringen er ikke blitt underskrevet.

Fylkeskommunen minner om at dersom oppgradering av eksisterende veinett eller nye permanente terrengtraséer eller riggplasser medfører inngrep i vann eller vassdrag (eksempelvis ved legging av kulvert) skal tiltaket vurderes etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Selv om omsøkte alternativer i stor grad følger eksisterende trasé, vil tiltaket medføre en sammenhengende forringelse av friluftslivskvalitetene. Både ledningstraseer og veianlegg vil øke i omfang. De permanente konsekvensene for friluftsliv vil først og fremst være en generell forringelse av naturopplevelser. Det bør forventes at Agder Energi har nær kontakt med kommunene og lokale lag og foreninger i anleggsfasen, slik at de negative konsekvensene for utøvelse av friluftsliv blir minst mulig. Fylkeskommunen mener det er viktig at det sikres omlegging/skilting der arbeidet kommer i konflikt med viktige turstier, slik at ferdsel kan kanaliseres og ikke hindres.

Kommentar AEN: AEN har signert akseptskjema for utførelse av lovpålagte kulturminneundersøkelser og legger til grunn at dette blir utført våren 2023. For kommentarer knyttet til vann og vassdrag henvises det til kommentarer gitt til Statsforvalteren. AEN legger opp til å fortsette den gode dialogen med berørte grunneiere og interessenter i utbyggingsfasen. Hensiktsmessige tiltak for å sikre friluftslivet i planområdet vil bli drøftet med berørte interessenter.

7. INTERESSEORGANISASJONER/LAG

Ingen nye kommentarer i endringssøknaden. Det vises til tidligere høringsuttalelser til tidligere konsesjonssøknad og Glitre Nett AS sine tilsvar til disse. Se NVE sine hjemmesider <https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=8696&type=A-1>

8. PRIVATE UTTALELSERS

8.1 Ole Larsen Skjulestad (NVE ref. 2021195681-60)

Merknad til "Tilleggssøknad 132 kv Bøylestad Eyde" Jeg er i utgangspunktet fornøyd med at Glitre Nett nå har oppgradert de tidligere to omsøkte linjer på 132 kv, til større kapasitet. Jeg vil likevel be NVE nøye vurdere om denne kapasitetsøkningen er nok. For oss skogeiere er det som tidligere uttalt, svært viktig at arealbruken blir holdt på et lavest mulig nivå, også på lang sikt.

Svar på kommentar til endringssøknad Glitre Nett AS: Når det gjelder spørsmålet om større overføringskapasitet på ledningene henvises det til «Tilleggsutredning Bøylestad - Eyde» på NVE sine hjemmesider.

<https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=8696&type=A-1>

Alternativet med å bygge 420 kV forbindelser til Eyde er grundig diskutert med Statnett, og det er enighet om at den beste løsningen vil være å forsyne området på 2 nye 132 kV duplex forbindelser.

8.2 Geir Ove Skogø (NVE ref. 2021195681-61)

Jeg viser til brev fra NVE og Glitre Nett. Vi har hytte på odde i Bøylestadvannet, nær eksisterende linjetrasse. Det har vi hatt i 30 år. Ved vannet ligger også hytte tilhørende Bøylestad Gård. Hytteveien passerer under linjene. Dersom vestlige alternativer velges, vil stråling og visuell synlighet øke betydelig.

Vi ber om at ØSTLIG løsning, bak Råneheia og over Eikelandsmyra velges. Vi er kjent med at dette også er den foretrukne løsning for grunneier Nils Lyngroth.

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Tar kommentaren til etterretning og registrer at traseen øst for Eikelandsknatten er å foretrekke.

8.3 Otra Holding AS (NVE ref. 2021195681-62)

Prosjektnavigator AS representerer i denne sammenheng Otra Holding AS som disponerer grunn og eiendommer i området Longum Nord. Prosjektnavigator AS er for øvrig p.t. engasjert som prosjektleder for Eyde Material Park (EMP) der arealene i Longum Nord utgjør en vesentlig andel. EMP og Longum Nord er den første større planlagte ringvirkningen av Morrow sin batterifabriksatsning i Arendal. EMP er et felles prosjekt initiert av de ulike grunneierne samt Arendal kommune. Prosjektet har som mandat å utvikle arealene i nær tilknytning til Morrow-tomta med tanke på etablering av batterirelatert virksomhet og øvrig virksomhet som kan bidra til å realisere det grønne skiftet (utvikle en industriell symbiose).

Vi har i noe tid hatt svært god dialog med Glitre Nett mht. linjeføringer og plassering av ny transformatorstasjon innenfor arealavgrensingen av Longum Nord. Vi ønsker derfor med dette bare å bekrefte at vi er positive til de løsninger som er presentert i konsesjonssøknaden.

Vi ønsker også å understreke at vi er positive til at de aktuelle deler av næringsarealet, som ellers ville blitt bebygget med næringsbygg, nå kan benyttes til transformatorstasjon. I den løpende dialogen med Glitre Nett har vi eksempelvis også hatt felles avklaringer mht.

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

veiadkomst og øvrige nødvendige avklaringer som kan sikre både etableringen av transformatorstasjonen og øvrige løsninger som kan bidra til å sikre langsiktige næringsetableringer i hele området Longum nord.

Vi håper derfor på en snarlig og positiv behandling av konsesjonssøknaden.

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Kommentaren tas til etterretning. Glitre Nett har god dialog med Otra Holding om detaljplanlegging av stasjonstomt og kraftledningstrasé.

8.4 Reidar Grøsle (NVE ref. 2021195681-63)

Jeg viser til min tidligere uttalelse av 10. november 2022 til den første søknaden. Denne uttalelsen gjelder og for dette nye endringsforslaget med følgende tilføyelser/forsterkninger.

Primært er jeg helt imot at det legges nye store linjer med så stor belastning og negative virkninger forbi meg. Det er jo alternativ trase løsning leger øst som unngå dette.

Dersom storsamfunnet likevel velger å etablere de omsøkte linjene må det gjøres så skånsomt som mulig og konsesjonssøker må kompensere for belastninger og verditap. Det vil jo bli en hel gate med 21 kabler og store stålmaster i synsfeltet. Så lenge 66 kv. linjen står, vil det bli 26 kabler. Det er langt flere og vil bli langt mer dominerende og skjemmende enn først søknad og gi økt strålingsbelastning. Dette fremgår og av endringssøknaden.

Av de omsøkte alternativene gir alternativ 2 minst ulemper og skader for meg og bebyggelsen i området og må velges. Det er og dette alternativet konsesjonssøker prioriterer.

Linjeføringen må samles mest mulig horisontalt og parallelt slik at linjegaten totalt blir smalest mulig. Så lenge eksisterende 66 kv linje består blir dette umulig å få til på strekket forbi meg slik det er vist i fotomontasjen. I endringssøknaden går det frem at den eksisterende 66 kv linjen skal rives, men at rivingen ikke søkes om i endringsforslaget. Slik det er formulert mener jeg ikke er tilfredsstillende, da det kan åpne opp for at kraftverket kan hale rivingen ut i tid, eller senere komme med nye innspill for å beholde den. Det må derfor stadfestes klart at eksisterende 66 kv linje skal rives og når dette skal gjennomføres.

For 132 kv linjen som flyttes vil det være minst ruvende med stålrør/komposittmaster, men viktig at linjeføringen blir samlet og parallell og smalest mulig slik påpekt ovenfor.

Det må lages et måle -og rapportering opplegg for stråling som kan vise at belastningen i driftsfasen ikke overstiger beregning i konsesjonssøknaden

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: I den grad det er mulig vil Glitre Nett AS forsøke å dempe det visuelle inntrykket av ledningen, men det er ikke til å unngå at ledningene vil virke dominerende i områdene de passerer igjennom.

Vi registrerer at løsning 2 foretrekkes. Når det gjelder rivning av 66 kV vil dette bli vurdert i utredningen av å oppgradere forbindelsen fra Longum Nord til Eydehavn fra 66 kV til 132 kV. Planen er å søke konsesjon for denne oppgraderingen i løpet av 2024. Når denne forbindelsen er oppgradert vil det ikke lengere være behov for 66 kV ledningen fra Bøylefoss til Longum Nord.

Magnetfeltet for Løsning 2 er utredet i konsesjonssøknaden på side 32, og det er ingen boliger som vil få et magnetfelt som er høyere enn utredningsgrensen på 0,4 μ T som myndighetene har satt som grensen for å vurdere avbøtende tiltak.

Se for øvrig kommentarer fra tidligere høring gjengitt nedenfor.

Oppsummering av tidligere høringssvar er kopiert inn nedenfor

Jeg bor på småbruket Kleivene (gnr. 35 bnr. 27, Engelstjønnveien 30) og en av de boligen som blir sterkest negativt berørt av den planlagte utbyggingen. Utbyggingen vil gi 4 store høyspentlinjer med en bred ryddegate og i alt 20 store strømkabler (mot 2 høyspentlinjer med 8 strømkabler i dag) rett i synsfeltet mot syd og sydvest hvor det er mest sol og den fineste utsikten mot vannet, kulturlandskap og beiteland.

De nye 132 kV kraftlinjene vil være langt kraftigere og ha større belastning hele døgnet. Summere en total kV vil den bli 462 kV mot 198 for de to eksisterende og gi langt høyere stråling. Høyspentlinjene vil gi uerstattelige negative virkninger på natur og kulturlandskap og virke skjemmende for utsikten. Så bred linjeføring med høyere master vil og merkes godt i form av skygging for sol på sommerkvelder og på dagtid i vinterhalvåret. Dette oppleves som svært dramatisk og vil påvirke bokvalitet og verdien på eiendom svært negativt.

En må kunne forvente at en så store investeringer fra samfunnets side på tilrettelegging og som vil skaper store inntekter og ringvirkninger kan kompensere de 2-3 boligene som blir hardest rammet av disse negative virkning. Det bør ytes erstatning for ulemper og verdireduksjon av eiendommen. Utbygger må dekke kostnader til nødvendig faglig bistand til å fremme krav.

Det må brukes landskapsarkitekter i arbeidet med plassering og tilpassing av master og farge på disse og vi som er berørt må involveres. Det må og lages planer og retningslinjer for kraftverkets arbeid med rydding, landskapspleie og skjøtsel i ryddebeltet der de går i nærheten av bebodde områder. Her ved Kleivene går og gamle Sørlandske hovedvei og skiløypene mot Granestua og det er viktig at ryddegaten og liene blir fine og ryddige.

Alternativ 2 (Løsning 2) må velges da dette gir minst ulemper.

Det gjennomføres en faglig analyse om hvor mange topp kabler det trenges for å sikre mot lyn, eller om det er andre teknikker for lynsikring uten topp kabler. Kan ikke se at det er godt nok dokumenter i foreliggende søknad.

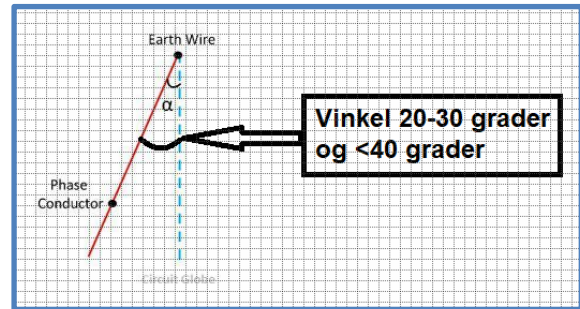
Kommentar AEN: AEN vedkjenner at småbruket til Reidar Grøsle er ett av bolighusene som blir mest negativt påvirket av tiltaket, gjennom økt synlighet. Dette er også tillagt vekt i fagutredningene som er utført. Selv om det ikke er utført magnetfeltberegninger for dagens situasjon stemmer det som Grøsle sier at magnetfeltet etter utbygging vil bli større enn det er i dag. Utførte magnetfeltberegninger viser at feltverdiene ved småbruket ikke vil overstige fastsatte grenseverdier knyttet til utredningskravet på 0,4 μ T. Dersom AEN får konsesjon på løsning 2 (bygging i parallell på østsiden) vil det være begrensede muligheter for å justere på mastepunktene nord og sør for Engelstjønn. Høyden på disse mastene vil bestemme hvor mye skog i klausuleringsbeltet som kan bli stående. Det vil være mulig å bygge noe høyere master for å spare mer skog, men da vil også mastene bli mer synlig. AEN er positive til å drøfte disse avveiningene med Grøsle i forbindelse med detaljprosjekteringen. Vi er også positiv til å vurdere om synlige mastepunkt bør utformes i en annen farge enn standard fargevalg for komposittmaster (grå).

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

Detaljprosjekteringen vil avdekke behovet for skogrydding i rettighetsbeltet. Ved Engelstjønn er det gjort innledende vurderinger som viser at det trolig vil være mulig å sette igjen en del skog i dette spennet. Her er det også kartlagt viktige skogstilknyttede naturtyper som AEN ønsker å unngå hogst i, så langt det er mulig. Føringer for begrenset hogst og etablering av 0-belter i forbindelse med førstegangstrydding vil bli tatt inn i skjøtselsplaner for senere vedlikeholdshogst.

Der hvor nye kraftlinjer kommer svært nær bebyggelse, kan det føre til ulemper på gjenværende eiendom. AEN vil vurdere og eventuelt tilby kompensasjon til de grunneiere som får store ulemper, i tråd med gjeldende erstatningsregler og praksis.

Når det gjelder topplinene skal disse beskytte mot lyn. Ifølge faglitteraturen vil en vinkel på mellom 20° og 30° mellom toppline og fase gi ganske god beskyttelse og vinkelen bør ikke overstige 40°. Omsøkt mastetype er beregnet for horisontalt oppheng av de strømførende linene og da må ledningen bygges med to toppliner for å beskytte de ytterste fasene.



8.5 Olav Austenå (NVE ref. 2021195681-64)

Mener der må ta hensyn til natur og miljø under behandling av denne søknaden. Der er allerede dødlagt mye natur i dette området nære Longum. Blir ikke mye fint med med omtrent 100m brede kraftgater dette området som er mye brukt til turer. Vil bli godt synlig både i bredde og høyde på master.

Hvis det først skal gis konsesjon må det bygges på så lite område som mulig og ikke tillate kraftlinjer som det kanskje er et behov for om 30 til 50 år som noen ønsker. Sann som 420kw linjer som tar mye mer areal og høyere master. Ved en eventuell konsesjon må det også underlegges et strengt regime under bygging. Sann at der ikke blir ødeleggelser på veier og lignede. For dette har ikke mye bra under tidligere arbeid på eksisterende linjer i samme trase.

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: I den grad det er mulig vil Glitre Nett AS forsøke å dempe det visuelle inntrykket av ledningen, men det er ikke til å unngå at ledningene vil virke dominerende i områdene de passerer igjennom.

Når det gjelder veier vil det bli inngått egne avtaler om bruk av disse. Ser for øvrig tidligere høringsvar fra AEN som er gjengitt nedenfor.

Oppsummering av tidligere høringsvar er kopiert inn nedenfor

Er grunneier i linjetraséen det søkes om konsesjon til. Har allerede 2 linjer som går over eiendommen min og ved å bygge 2 linjer til vil det gå vekk mye skogsareal på både min eiendom og andre eiendommer som blir berørt. Og i tillegg har Arendal kommune allerede rasert mye skogsområder ved sine industriområder, både vedtatte og planlagte områder sann at statlige myndigheter må ta hensyn til det. Er ikke mye skogsområder igjen i området ved min eiendom.

Blir ikke mye pent visuelt heller med 2 linjer til som også skal bygges med høyere master i områder som er brukt mye til turer og friluftsliv. Er også bekymret for tilgang til egen eiendom ved en eventuell konsesjon under byggeperioden. for hvis de ikke tar hensyn vil de blokkere all tilgang til skogen via eksisterende veinett. Har sendt innspill om dette, men vet ikke om det

Tilsvaret til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

blir tatt hensyn til. De bør få en veldig streng plan å forholde seg til ved eventuell konsesjon når det gjelder terreng ødeleggelse for der har det ikke vært mye bra ved tidligere arbeid på eksisterende linje.

Kommentar AEN: *Detaljprosjekteringen vil avdekke behovet for skogrydding i rettighetsbeltet. AEN er positiv til å se på muligheten til å sette igjen mest mulig skog gjennom det videre arbeidet, men dette må ikke gå på bekostning av sikkerheten.*

Når det gjelder tilgang til eiendommen og bruk av lokalt veinett vil dette bli inngått som en del av Miljø, transportplanen og anleggsplanen (MTA) som skal utarbeides. Alle veier og adkomster, som skal benyttes i forbindelse med byggingen, vil bli beskrevet i transportplanen og merket i kart. Det vil bli inngått avtaler med den enkelte grunneier om bruk av veier.

8.6 Olav Vangsnes (NVE ref. 2021195681-65)

Ettersom Morrow bygges i det grønne skiftes navn så synes jeg at det er feil at det ødelegges så mye natur for å få ut kraft til fabrikken. Med tanke på rensing av luft ville det være fordelaktig å ødelegge minst mulig natur for å få strøm til fabrikken. Jeg skjønner at fabrikken trenger strøm, men det ville være mye bedre om de nye kraftlinjene kunne gå i traseen til de allerede eksisterende linjene. Altså - nye linjer i gammel trase for minst mulig naturinngrep.

Jeg synes også dette ville vært riktig at Morrow hadde finansieringen på plass slik at vi vet det blir fabrikk før linjene bygges - i alle fall om de skal gå i ny trase.

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: I den grad det er mulig vil Glitre Nett AS legge vekt på å beslaglegge minst mulig areal, men pga. krav til sikkerhetsavstander er det begrensninger i avstanden mellom linene både for parallelle ledninger og frittstående ledninger.

Når det gjelder bygging av ledninger og stasjoner vil dette ikke bli gjennomført uten at det er inngått avtale med Morrow om anleggsbidrag.

Oppsummering av tidligere hørings svar er kopiert inn nedenfor

Synes det er dumt at det bygges to 132 kV-ledninger fremfor at det bygges en 420 kV-ledning. Sistnevnte vil ta mindre plass. På min eiendom er det snakk om et strekk på omlag 1,7km. Jeg har allerede en kraftgate på omlag 40 m gående på tvers. Med 2 stk. 132 kV ledninger utover dette så snakker vi en kraftgate på 100m - minst. Det er veldig leit både for naturen og gården og miste så mye skog.

Agder Energi har sagt til meg at grunnen til at de ønsker 2 stk. 132 kV er at det rett og slett er billigere. Sikkert billigere for dem å sette opp, pluss at grunneier i bunn og grunn blir betalt tilnærmet ingenting for tapet av grunn. Det er snakk om ganske mange kubikk med tilvekst i året som jeg blir frarøvet. Agder Energi sier også at den minste av de to allerede eksisterende linjene skal oppgraderes til 132 kV på sikt.

Om det blir som det spås så vil det komme mye annen industri i området rundt fabrikken og da vil det også være ytterligere behov for strøm. Det er da forferdelig leit at de da ikke har bygd 2 420 kV linjer ut slik at det vil være nok strøm der ute. For jeg ser da for meg at det vil bli behov for en enda bredere kraftgate.

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

420 kV linje vil også være høyere og ha større spenn slik at det kan være mulig å benytte grunnen under linjene i dalsøkkene. For min del ville det være å foretrekke at de gikk parallelt med allerede eksisterende linje slik at det ble bare en gate på eiendommen. Fortrinnsvis østlige alternativ. Dette ville kreve mindre hogst. av edelløvtrær.

Kommentar AEN: Det vises til vedlagt notat «Behov for kraftledninger Bøylestad - Eyde» unntatt offentlighet. AEN tar innspillet til foretrukket løsning til orientering.

8.7 Svein Rangvald Bøylestad (NVE ref. 2021195681-66)

Jeg er grunneier på gårdsnummer 64/1 (og 65/1) som er aktuell for flere av linjeomleggingene, evt massedeponi og naboeiendom til aktuell plassering for nye Agder Energi koblingsstasjon og nye 132kv-ledninger i aktuell konsesjonssøknad. Jeg har tidligere gitt innspill til opprinnelig høring. Følgende er en oppfølging av tidligere innspill.

Min eiendom har blitt gradvis berørt av linjetraseer og kraftanlegg over mange år, historisk går det helt tilbake til etableringen av Bøylefoss Kraftstasjon på begynnelsen av 1900-tallet. Med etablering av sentralnettet på 1970-tallet, som går gjennom min eiendom; og i 2014, oppgradering av linjenett og ny Statnett Sentralnettstasjon har min eiendom blitt godt over gjennomsnittet berørt av nødvendig kraft-infrastruktur.

I forbindelse med revidert konsesjonssøknaden vil jeg peke på noen moment som jeg håper blir hensyntatt i videre arbeid med planene.

I opprinnelig konsesjonssøknad under punkt 2.1.2 Grunnarbeid, ble det pekt på et massedeponi «alternativ A» som ligger på min eiendom. Den aktuelle plasseringen er et gammelt massedeponi fra da Statnett bygde sin Sentralnettstasjon som sto klar i 2014. Jeg har på disse arealene plantet en stor mengde juletrær, prominens Stange Juletreklon som jeg gjødsler for å oppnå ønsket kvalitet. Jeg ber om at dette ikke benyttes som deponi, alternativt ikke før disse juletrærne er hogstklare og feltet kan avvirkes. Ber om endelig bekreftelse på at dette området er utelatt fra planene.

Jeg eier huset som ligger nærmest til eksisterende Agder Energi Nett-stasjon, Bøylestadveien 1070 og som er det eneste huset i området som har stort innsyn til ledninger, nettstasjoner og master. Jeg ber om at eventuell felling av skog og kratt i retning huset ved omlegging av linjer, blir på et minimum for å ikke øke innsynet til det nevnte fra huset, der min mor bor nå. Gården min, Hersel gård - Herselveien 160, som det var vedlagt flere bilder fra i opprinnelig konsesjonssøknad, vil bli delvis berørt med innsyn til ny linjetrase. Alternativet med trase øst for Eikelandsknattet vil føre til minst negativ påvirkning og for min eiendom vil det være et ønsket valg. I ny konsesjonssøknad er det i vedlegg 6 «visualiseringer Bøylestad – Eyde, endringssøknad» lagt ved flere visualiseringer, men ikke fra Hersel som det var i opprinnelig søknad. Er dette grunnet at det ikke blir noen visuell endring fra opprinnelige planer sett fra Hersel? Ber om bekreftelse på det.

Etableringen av ny nettstasjon og linjetrase vil antagelig føre til økt trafikk og aktivitet i området. Jeg ber om at det vurderes å utbedre punkter på eksisterende vei, Bøylestadveien, for en trygg og sikker ferdsel.

For en grunneier kan dialog og prosjekter som store aktører som Statnett og Agder Energi Nett gjennomfører på eiendommen være krevende å forholde seg til. Jeg vil oppfordre AEN

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

til en imøtekommende og raus dialog slik at man i samarbeid kan finne gode løsninger for alle parter.

Ber om at innspillende mine blir tatt med videre i prosessen

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Når det gjelder massedeponiene for Bøylestad transformatorstasjon vil dette bli ivaretatt internt på egen tomt og det er derfor ikke behov for deponering utenfor anleggsområdet.

Ved felling av skog vil det i den grad det er mulig bli tatt hensyn til innsyn fra omkringliggende bebyggelse. Når det gjelder innsyn fra Hersel er vår vurdering at de nye mastene med duplex ledninger ikke vil bety noen vesentlig forskjell i forhold til tidligere omsøkte alternativer.

Glitre Nett AS mener at Bøylestadveien har tilstrekkelig standard til å dekke behovet for transport i forbindelse med ledningsbyggingen. Behovet for trafikksikringstiltak vil bli vurdert i forbindelse med detaljplanen.

Det vil bli lagt vekt på god kommunikasjon og dialog med grunneierne både før anleggsarbeidene starter opp og i anleggsperioden for å finne gode løsninger for alle parter.

Oppsummering av tidligere hørings svar er kopiert inn nedenfor

Min eiendom har blitt gradvis berørt av linjetraseer og kraftanlegg over mange år, historisk går det helt tilbake til etableringen av Bøylefoss Kraftstasjon på begynnelsen av 1900-tallet.

Alternativet med trase øst for Eikelandsknattet vil føre til minst negativ påvirkning og for min eiendom vil det være et ønsket valg.

Etableringen av ny nettstasjon og linjetrase vil antagelig føre til økt trafikk og aktivitet i området. Jeg ber om at det vurderes å utbedre punkter på eksisterende vei, Bøylestadveien, for en trygg og sikker ferdsel. I tillegg vil jeg peke på at anleggstransport inn fra Hersel og fra Brekka med stor fordel kan kobles sammen da avstanden på eksisterende skogsbilveier fra hver side er kort. Dette vil kunne fordele transportmengden og ta ned total bruk Herselveien/Brekkeveien. Dette vil for ettertiden også kunne gi en positiv gevinst for skogeiendommene i nærheten.

Kommentar AEN: AEN mener at Bøylestad veien har tilstrekkelig standard til å dekke behovet for transport i forbindelse med ledningsbyggingen. AEN vil vurdere behovet for trafikksikringstiltak i forbindelse med MTA planen.

Når det gjelder mulig sammenkobling av skogsbilveiene mellom Froland og Brekka er dette et omfattende arbeid som ikke kan forsvares i forhold til byggingen av kraftledningen. AEN har gjort detaljerte kartlegginger av alle veier og traktorveier som er planlagt brukt. Enkelte av disse er det behov for å gjøre mindre vedlikeholdstiltak på før bruk. AEN har i løpet av høsten sendt ut veinotat til de enkelte grunneiere/veilag dette gjelder, med våre vurderinger av tilstand og behov for vedlikehold. Dette arbeidet er ikke ferdig (traktorveier), og vil fortsette ut i 2023.

8.8 Jon Anders Engelskjønn (NVE ref. 2021195681-67)

Jeg mener at det bør heller bygges en duplex 420kv line pga av redusere areal og redusere vedlikeholdskostnadene, og samtidig sikre nok strøm til Morrow. For dette må dere se på i sammen med den nye 420kv som ligger for utbygging langs kysten og nedover til Arendal.

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

Forsynings og vedlikeholds sikkerheten vil da også være mye bedre enn å ha 2 linjer rett ved siden av hverandre. Vedlikeholdskostnadene vil da bli mye mindre pga ryddebeltet vil bli mye smalere og linjene vil henge høyere og da vil også en del areal kunne benyttes.

For det som legges frem i denne ekstra utredelsen er å ta i bruk 2-3 dublex 132 kv liner for å få nok strøm. Dette vil da ta veldig mye mer areal og ha veldig mye større vedlikeholds kostnader i mange år fremover. Når jeg da hører at Glitre nett ikke får inntekter på 420 kv så forstår jeg hvorfor de satser på 2-3 linjer og ikke bryr seg om areal forbruket av våre eiendommer.

Jeg håper nå at storsamfunnet ser at dette er det beste utfallet, og tenker langsiktig for å sikre nok strøm i lang tid fremover til Eyde og Arendal

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Alternativet med å bygge 420 kV forbindelser til Eyde er grundig diskutert med Statnett og det er enighet om at den beste samfunnsøkonomiske løsningen vil være å forsyne området på 2 nye 132 kV duplex forbindelser.

8.9 Nils Lyngroth (NVE ref. 2021195681-68)

Jeg er grunneier av gårdsnummer 64/3. Det vil si at jeg er den grunneieren som er mest berørt når ny koblingsstasjon blir anlagt på eiendommen min, og tre linjer skal gå gjennom nye skogsområder ut mot Morrow. Jeg håper at linjetraseen nord for Eikelandsknatten blir valgt. Dette er en linjetrase jeg har foreslått fordi jeg anser bonitet mye lavere her, og fordi innsyn til linjer fra området rundt Bøylestadvannet (der det ligger hytter og hus) blir mye mindre.

Jeg har også stasjonen til Statnett liggende på eiendommen min, og vet hvor krevende det er for en grunneier å nå frem med sine synspunkter. Ny stasjon, nye linjer og masse omlegging av linjer, viser at jeg er veldig berørt.

Videre blir det et stort behov for at mine bilskogsveier, traktorsleper og riggplasser skal være til disposisjon. Muligens også massedeponi vil være aktuelt.

Ser for meg at trafikkmengden vil øke veldig i denne anleggsperioden, og håper det ses på om det må gjøres tiltak på Bøylestadveien før arbeid med ny stasjon starter.

Vil også nevne nåværende Holt linje. Denne håper jeg blir flyttet nærmere Statnett stasjonen, nord/vest.

Jeg synes starten på planleggingen av nye linjer og ny tomt til koblingsstasjon fikk en veldig dårlig start. Dette fordi Glitre nett valgte å ikke informere meg som grunneier om planene. De brukte også veier de ikke hadde noen som helst veirett til. Det minste man kan forlange er at det gis informasjon før befaringer starter!

Håper på et godt samarbeid med Glitre nett, det vil si at en grunneier blir tatt med når beslutninger som angår min eiendom skal utføres.

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Vi registrerer at grunneier foretrekker løsningen øst for Eikelandsknatten. Det vil bli inngått egne avtaler for bruk av

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

veier og det er ikke aktuelt med massedeponi på eiendommen. All masse vil bli håndtert på egen tomt.

Glitre Nett AS mener at Bøylestad veien har tilstrekkelig standard til å dekke behovet for transport i forbindelse med ledningsbyggingen. Behovet for trafikkisikringstiltak vil bli vurdert i forbindelse med MTA planen.

Det vil bli lagt vekt på god kommunikasjon og dialog med grunneierne både før anleggsarbeidene starter opp og i anleggsperioden for å finne gode løsninger for alle parter.

Oppsummering av tidligere hørings svar er kopiert inn nedenfor

Jeg synes starten på planleggingen av nye linjer og ny tomt til koblingsstasjon fikk en veldig dårlig start. Dette fordi Agder Energi valgte å ikke informere meg som grunneier om dette. Brukte også veier de ikke har noe som helst veiretter til. Det minste man kan forlange er at det gis informasjon før befaringer starter.

Kommentar AEN: AEN sendte ut et brev til alle grunneiere med varslet oppstart av planarbeider den 11. mai 2021. AEN har beklaget ovenfor Lyngroth at det ble foretatt befaringer i oppstarten av prosjektet, før brevet ble sendt ut.

8.10 Jan Ole Skjulestad (NVE ref. 2021195681-69)

Jeg mener at de må tenke enda større, slik at dette ikke blir en flaskehals om noen få år igjen. I tillegg er jeg blitt fortalt at for å unngå for mye svinn på linja, bør den være 420 kw. Jeg mener at dette er store og samfunnsviktige planer, og at det er alt for lett vint at AEG (Glitre) skal komme unna med en «midlertidig løsning» der mer energi går tapt bare fordi det er rimeligere og raskere for dem her og nå,

Også lurer jeg på, dersom de nå bygger duplex linjer, kan man da bygge videre med de samme mastene, eller må man inn å gjøre traseen bredere igjen?

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Alternativet med å bygge 420 kV forbindelser til Eyde er grundig diskutert med Statnett og det er enighet om at den beste løsningen vil være å forsyne området på 2 nye 132 kV duplex forbindelser.

Når det gjelder spørsmålet om kapasitet på ledningene henvises det til «Tilleggsutredning Bøylestad» på NVE sine hjemmesider..

<https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=8696&type=A-1>

Det er ikke mulig å benytte samme mastene til en 420 kV forbindelse. Avstanden mellom fasene på en 132 kV ledning er 5 meter, mens den er 10 meter for en 420 kV ledning.

Oppsummering av tidligere hørings svar er kopiert inn nedenfor

Forstod at med de to ny linjene på 132 kV så blir det akkurat nok til batterifabrikken. Siden det nå er planlagt minst 2000 mål til med industri i samme område, vil det vel bli behov for enda en ny utvidelse om kort tid?

Slik jeg forstår det vil to små linjer på 132 kV lage et 60 meter breiere sår i landskapet, mens dersom det blir bygget ei stor linje på 400 kV ville det bare kreve ei ny gate på 40 meter

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

ekstra, og man ville fått 140 MW ekstra. Ei slik stor linje vil altså spare ganske mye skog som ikke er hogst klar, og den bli så høy at den ikke vil være i veien når man skal drive skogen med store skogsmaskiner og lignende. Kan det da kalles langsiktig å bygge 2 linjer på 132 kV. Er dette valget bare pga. økonomi og dårlig tid?

Den andre tingen jeg vil spør om er kryssing av linjene midt over hengebrua ved Skjulestad Lonene. Dette et av de fineste friluftsområdene i Arendal og det blir mye brukt av turgåere. Her bør det være om å gjøre at linjene blir minst mulig synlig. Jeg tror det vil bli minst mulig synlig dersom man lar den nye linja ligge Sør-vest for den gamle i dette området. Dette vil vel også være en fordel dersom det skal gjøres noe med de gamle linjene på sikt.

Kommentar AEN: Det vises til vedlagt notat «Behov for kraftledninger Bøylestad - Eyde» unntatt offentlighet. AEN tolker uttalelsen slik at grunneier ønsker Løsning 1 fremfor Løsning 2, på grunn av at dette gjør at de ny ledningene kommer lengst vekk fra hengebroen ved Skjulestadlonene og reduserer konflikt med to reirlokalteter (sensitive arter) i området. AEN tar innspillet til foretrukket trasevalg til orientering. Tiltakshaver er kjent med de to hekkelokalitetene som omtales. Disse er kartfestet og vurdert i vedlegg 6.1 til konsesjonssøknaden (dokument unntatt offentlighet).

8.11 MORROW (NVE ref. 2021195681-72)

Morrow Industrialization Center AS viser til konsesjonssøknader fra Glitre Nett AS om følgende nettanlegg:

- 202310770 Longum Nord Transformatorstasjon
- 202119681 Nye 132 kV-ledninger Bøylestad–Eyde

De nevnte Glitre Netts konsesjonssøknader er koordinert med Morrows konsesjonssøknad om Nettanlegg til Gigafabrikk 1 ref. sak 202213170. Vi har tett dialog med Glitre Nett om systemløsningen, og kommer til å jobbe videre med detaljer knyttet til blant annet innføring av Glitre Netts kraftledninger og krav til komponenter og redundans.

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Kommentarene tas etterretning. Glitre Nett har god dialog med Morrow om tekniske løsninger.

8.12 Arne Inge Vålandsmyr (NVE ref. 2021195681-74)

Angående trasévalg for linjer fra Bøylestad til Eyde. Fra Vålandsmyr sin synsvinkel er østlige trasé langt å foretrekke. Vålandsmyr har hatt høyspentlinjer tett på seg i 70 år, og ønsker å bli skånet for flere.

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Vi registrerer at grunneier foretrekker traseen øst for Eikelandsknatten.

Oppsummering av tidligere høringsssvar er kopiert inn nedenfor

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

For Vålandsmyrs del er traseen øst for Eiklandsknatten langt å foretrekke, da den her neppe blir synlig fra eiendommen. Når den vestlige linja forbi Vålandsmyr skal tas ned, håper vi sterkt at stolpen til den østlige linja, som nå står i hagen, blir flytta.

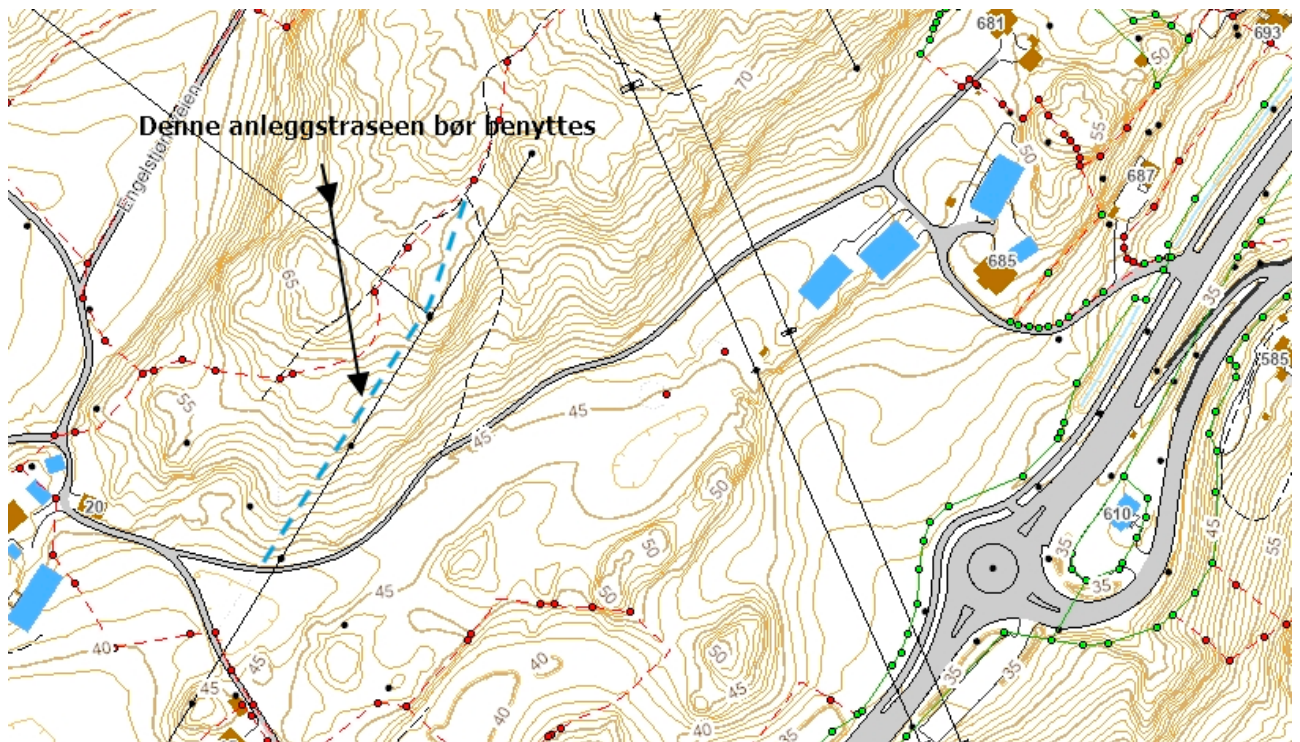
Kommentar AEN: AEN tolker uttalelsen til å gjelde eksisterende 66 kV-ledning forbi bygningene ved Vålandsmyr. Nærmeste bygning er i dag registrert som en fritidsbolig, mens bygg nummer to er registrert som «annen bygning». Dersom AEN får konsesjon vil eksisterende 132 kV (Monehagen-Bjorendal) bli revet forbi Vålandsmyr, mens eksisterende 66 kV-ledning vil bli stående. Fremtiden til 66 kV-ledningen er uavklart, men på grunn av alder og tilstand vil det være aktuelt å fornye eller sannere ledningen i løpet av de neste 5 – 10 årene.

8.13 Stian Dalen (NVE ref. 2021195681-75)

Undertegnede er grunneier på gnr. 20, bnr. 6, i Dalen. Jeg er blant de som bor nærmest planlagt linjetrase Bøylestad – Eyde næringspark.



Bildene ovenfor viser eikeskogbelte langs gammel bygde-/gårdsvei som bes bevart. Skogen er oppspart gjennom mange år. Slik eikeskog er viktig å bevare. Det er et bindeledd mellom jordene og heitoppen ovenfor. Skogen gir viltet et tilholdssted. Den gamle gårdsveien benyttes av turgåere i området. Det er skogen nærmest gårdsveien som er viktig å beholde. Dersom eikeskogen langs den gamle bygdeveien hogges, vil de ny mastene og ledningene bli mye mer eksponert i landskapet



Som anleggstrase opp til mastepunktet i Middåsen bør benyttes anleggstrase merket blåstiplet langs langs eller under lokal forsyningslinje. Dette for å unngå inngrep og skader på eikeskog øst for denne traseen. Det går eksisterende smal traktorvei opp i Middåsen gjennom eikefelt. Denne bør ikke benyttes.

Svar på kommentar til endringssøknad, Glitre Nett AS: Eikeskogen vil i den grad det er mulig bli bevart, men på grunn av bebyggelse er traseen veldig fastlåst med lite mulighet for justering.

Planen er å begrense transport i terrenget til et minimum og heller benytte helikopter. Det vil bli inngått egne avtaler for veier.

Oppsummering av tidligere hørings svar er kopiert inn nedenfor

Undertegnede vil understreke betydningen av å sette igjen skog i områdene markert med pilmarkør ovenfor. Skogen som vesentlig er eikeskog, er oppspart gjennom mange år.

Hvis eikeskogen får stå, vil innsynet mot de nye mastene sett fra fylkesvei 421 bli redusert. Hogges skogen derimot ned helt ned til jordkanten, vil det bli et åpent hull i landskapet som ikke er ønskelig.

En vil også kommentere atkomsten opp i heia til de nye mastepunktene. Eksisterende hestevei/traktorslepe går gjennom eikefelt. En frykter at denne traseen må gjøres bredere ved å hogge trær. For å unngå dette ønsker undertegnede at adkomsttraséen markert med rett strek benyttes (se figur). Den er i hogstbeltet til Molandslinja.

Kommentar AEN: Detaljprosjekteringen vil avdekke behovet for skogrydding i rettighetsbeltet. Ved Dalen er det naturlig å plassere mastepunkt på høydedragene på hver side av Dalen. Dette gjør at det trolig vil være mulig å sette igjen en del skog i dette spennet. AEN er positiv til å se på muligheten til å sette igjen mest mulig skog gjennom det videre arbeidet. En beskrivelse av 0-belter vil bli gitt i MTA-planen.

Tilsvar til høringsuttalelser endringssøknad 132 kV-ledninger Bøylestad-Eyde og Longum Nord TS

AEN er positiv til å gjøre en vurdering av om det er mulig å benytte ryddegaten til eksisterende 22 kV-ledning (Molandslinja) for å ta seg opp til mastepunktene nord for Dalen. Hvorvidt dette er en mulighet eller ikke kan vi ikke svare på før vi har hatt en befaring. Erfaringsmessig vet vi imidlertid at det ofte kan være utfordrende å ta seg frem med større terrenggående kjøretøy i eksisterende ryddegater, og på grunn av den spenningsatte ledningen vil det også være utfordrende å gjøre tiltak for å øke fremkommeligheten.